

Opinia
Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych
nr 63/2012 z dnia 23 kwietnia 2012
o projekcie programu zdrowotnego „Gminny Program Ochrony
Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015”
realizowanym przez gminę Pszczyna

Po zapoznaniu się z opinią Rady Przejrzystości wydaję negatywną opinię o projekcie programu zdrowotnego „Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego”, realizowanym przez gminę Pszczyna, z uwagi na brak szczegółowego opisu interwencji, populacji i brak budżetu

Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii jest projekt programu zdrowotnego, dotyczącego ochrony zdrowia psychicznego w mieście i gminie Pszczyna w latach 2011-2015. Do głównych celów zaliczono:

- promocję zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym;
- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy, niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi oraz tworzenie systemów informacji, koniecznych do skutecznej ochrony i zapobiegania zaburzeniom zdrowia psychicznego;
- współpraca z gminami partnerskimi w celu propagowania i konsultowania rozwiązań modelowych opieki psychiatrycznej oraz adaptacja na terenie gminy europejskich standardów opieki psychiatrycznej.

Program jest finansowany ze środków własnych gminy.

Problem zdrowotny

Nie opisano problemu zdrowotnego w sposób szczegółowy. Skupiono się przede wszystkim na opisanu zasobów opieki zdrowotnej na terenie jst, a także aktów prawnych mówiących o szerokokorozumianym zdrowiu psychicznym.

Alternatywne świadczenia

„Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego (NPOZP), przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów 29 grudnia 2010 r. określa strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.

Działania w zakresie ochrony zdrowia psychicznego wyznaczają następujące dokumenty:

- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. Z 1994 r. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.),

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. Z 2011 r. Nr 24, poz. 128),
- Raport Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) z 2001 r. pt. „Zdrowie psychiczne: nowe rozumienie, nowa nadzieja”,
- Zielona Księga ogłoszona przez Komisję Europejską w 2005 r.,
- Helsińska Deklaracja Ministrów Zdrowia Krajów Europejskich z 2005 r. pt. „Deklaracja o ochronie zdrowia psychicznego dla Europy”,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z którą, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. Z 2007 r. Nr 70, poz. 473) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485, z późn. zm.) - przy czym zadania własne gminy wynikające z tych ustaw realizowane są w ramach odrębnego, corocznie uchwalanego przez Radę Miejską w Pszczynie programu.”

Wnioski z oceny przeprowadzonej przez Agencję

Autorzy projektu nie wskazują na konkretne interwencje jakie miałyby być zastosowane. Wydaje się, że są to gminne strategie, a także działania jakie mają zostać podjęte w czasie trwania programu. Strategie dostosowane są do głównych celów programu, które są w dwóch punktach identyczne z celami głównymi NPOZP nałożonymi na samorządy powiatów i gmin.

Projekt nie odnosi się do dobrze zdefiniowanego problemu zdrowotnego. Informacje zawarte w projekcie wskazują, że problematyka, jaka zostanie poruszona dotyczyć ma zdrowia psychicznego – dziedziny bardzo obszernej. Autorzy nie skupili się na konkretnym problemie w obrębie tej dziedziny (np. depresja ciężarnych), a poruszają wiele aspektów dotyczących szerokokorozumianego zdrowia psychicznego.

Nie została wskazana konkretna docelowa populacja.

Projekt nie zawiera informacji dotyczących budżetu. Pojawia się jedynie informacja, że środki finansowe pochodząć będą z Budżetu Gminy Pszczyna. Autorzy podają koszty dla trzech wybranych przez siebie działań. Wydaje się także, że większość działań jakie zawarte są w programie powinny być prowadzone rutynowo w ramach ochrony zdrowia.

Cel główny programu jest identyczny z jednym z celów NPOZP dla jst. NPOZP nakłada na jst obowiązek ustalenia priorytetów promocji zdrowia psychicznego. Wydaje się, że przeprowadzenie lokalnej diagnozy jest konieczne, aby można było skupić się na wybranym i konkretnym problemie zdrowotnym z zakresu zdrowia psychicznego, który faktycznie występuje w lokalnej społeczności.

Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena skuteczności planowanych działań, bez znajomości szczegółów programu.

Odnosząc projekt opiniowanego programu do ogólnych kryteriów dobrze zaprojektowanego programu zdrowotnego (sformułowanych przez American Public Health Association) można stwierdzić, że:

I. Projekt nie odnosi się do dobrze zdefiniowanego problemu zdrowotnego. Informacje zawarte w projekcie wskazują, że problematyka, jaka zostanie poruszona dotyczyć będzie zdrowia psychicznego – dziedziny bardzo obszernej.

II. Dostępność działań programu dla beneficjentów – działania, jakie mają zostać podjęte mają dotyczyć populacji gminy Pszczyna. Nie wskazano konkretnej grupy docelowej. Nie wskazano trybu zapraszania do programu. Wskazano, że informacje na temat programu dostępne będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej gminy Pszczyna, a także zostaną przesłane drogą elektroniczną do realizatorów.

III. Skuteczność działań – w projekcie nie odniesiono się do kwestii skuteczności proponowanych działań.

IV. W projekcie nie oszacowano kosztów jednostkowych na osobę, ani nie przedstawiono budżetu całkowitego. Z treści projektu wynika jedynie, że ma on być finansowany z budżetu gminy Pszczyna. Podano koszty jedynie dla trzech (z kilkunastu) proponowanych działań.

V. W projekcie podjęto próbę sposobu monitorowania działań podjętych w projekcie. Będzie to liczba osób objętych programem. Wydaje się, że nie jest to wystarczający i adekwatnie przyjęty wskaźnik.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, wydaję opinię jak na wstępie.

Tryb wydania opinii

Opinię wydano na podstawie art. 48 ust. 2a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z uwzględnieniem raportu „Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015” realizowanym przez gminę Pszczyna, nr: AOTM-OT-441-135/2011, Warszawa, kwiecień 2012 i aneksu „Programy zdrowotne z zakresu ochrony zdrowia psychicznego– wspólne podstawy oceny”, Aneks do raportów, Warszawa, kwiecień 2012.